

ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้นว่าประชากรที่รายงานว่าให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมประเภทใดเป็นพิเศษ และ ความสนใจดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่ต่างกันหรือไม่อย่างไร รวมทั้ง เปรียบเทียบลักษณะของปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทย สนใจมากที่สุดระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

สำหรับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพสมรส ตัวแปรทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ และรายได้ของครัวเรือน และตัวแปรทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน
2. ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ
3. ปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ

ผลการศึกษาในบทนี้แบ่งวิธีวิเคราะห์ได้เป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุดระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทย สนใจมากที่สุดในระดับ 2 ตัวแปร โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross-Tabulation) และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทย สนใจมากที่สุดในระดับหลายตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยลอจิต (Multinomial Logit Regression)

ผลการศึกษา

4.1 การเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุดระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

การเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุด ในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ดังรายละเอียดในตารางที่ 50 พบว่า ในบรรดาประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรให้ความสนใจนั้น ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเป็นกลุ่มปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด แต่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวนั้นมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 67.0 เป็นร้อยละ 44.0 ในขณะที่ปัญหามลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและอื่นๆ ซึ่งเป็นกลุ่มปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความสนใจในลำดับรองลงมา นั้นกลับมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.0 เป็นร้อยละ 32.8 รวมถึงปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ ซึ่งได้รับความสนใจเป็นลำดับสุดท้าย ก็มีสัดส่วนของความสนใจที่เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.0 เป็นร้อยละ 23.2

การลดลงของสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินน่าจะเป็นเพราะปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่าได้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลจากการที่รัฐบาลประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศในปี พ.ศ.2532 และการยกเลิกสัมปทานการทำไม้ในป่าชายเลน ในปี พ.ศ. 2539 (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.: 91) นอกจากนี้กรมป่าไม้ยังได้วางแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นั่นคือ การจัดการป่าโดยชุมชนที่จะให้สิทธิแก่ชุมชนในการจัดการป่าไม้ที่อยู่ใกล้ชุมชนนั้น โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542: 34) นอกจากนี้ยังมีโครงการปลูกป่าขนานใหญ่หลายโครงการ เช่น โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงครองราช 50 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2537-2539 และการปลูกป่าของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2540: 11-15) และในส่วนของปัญหาการพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินก็มีการแก้ไขปัญหานี้โดยการส่งเสริมการปลูกพืชรากหยั่งลึก เช่น การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน การลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตรและการทำเกษตรแบบผสมผสานที่เรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทำให้ปัญหาการเสื่อมโทรมของดินคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542: 11-35)

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษอันได้แก่ มลพิษจากกากของเสียสารอันตราย และมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและอื่นๆ ที่พบว่ามีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้น น่าจะเพราะความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของเมือง ความเจริญก้าวหน้าในกระบวนการอุตสาหกรรม การทำการเกษตรที่ต้องพึ่งพาสารเคมี และการขยายตัวในภาคบริการ จนทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นปัจจัยในการผลิตและใช้เพื่อการบริโภค ส่งผลให้เกิดการพอกพูนภาวะมลพิษที่นำความเสียหายมาสู่สุขภาพอนามัยของมนุษย์และต่อสิ่งแวดล้อมเอง (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542: 173) ซึ่งเหตุผลข้างต้นน่าจะมีส่วนกระตุ้นให้ประชากรมีความสนใจต่อปัญหามลพิษต่างๆ มากขึ้น

ตารางที่ 50 การกระจายร้อยละของประชากร จำแนกตามประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด

ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ สนใจมากที่สุด	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ร้อยละ (ถ่วงน้ำหนัก)	จำนวนตัวอย่างที่ ไม่ถ่วงน้ำหนัก	ร้อยละ (ถ่วงน้ำหนัก)	จำนวนตัวอย่างที่ ไม่ถ่วงน้ำหนัก
ปัญหาป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	67.0	8,194	44.0	5,507
ปัญหามลพิษจากกากของเสีย/ สารอันตราย/น้ำ	14.0	1,961	23.2	3,119
ปัญหามลพิษทางอากาศ/เสียง และอื่นๆ	19.0	3,228	32.8	4,362
รวม	100.0	13,383*	100.0	12,988*

* ไม่รวมกรณี "ไม่สนใจ ไม่ระบุ"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุดโดยใช้วิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross-Tabulation) (แสดงผลข้อมูลในตารางที่ 51)

1. ปัจจัยทางประชากร

1.1 เพศ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเพศกับประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดระหว่างข้อมูลจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่าทิศทางของความสัมพันธ์มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ประชากรเพศชายจะให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าประชากรเพศหญิงเล็กน้อย คือร้อยละ 68.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 66.2 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 45.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.1 ในปี พ.ศ. 2541 ในขณะที่เพศหญิงจะให้ความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ มากกว่าเพศชาย ข้อมูลทางสถิติที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเพศหญิงแล้ว เพศชายน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินและเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ทั้งนี้จะเป็นเพราะปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตโดยเฉพาะในเขตชนบทที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ ในฐานะที่ผู้ชายถูกสังคมยกย่องให้เป็นผู้นำในการหาเลี้ยงครอบครัว ประเด็นปัญหานี้จึงมีผลกระทบต่อความสามารถในการหาเลี้ยงครอบครัวซึ่งผู้ชายยังคงได้รับบทบาทเป็นผู้หาเลี้ยงจากสังคมจนถึงในเวลาปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมประเภทต่างๆ ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าทั้งประชากรเพศชายและเพศหญิงจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับเพิ่มขึ้น ในกรณีนี้อาจจะอธิบายได้ว่าหลังจากที่ประเทศมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ 1-ฉบับที่ 9 ซึ่ง

เป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6-ฉบับที่ 7 ที่ผู้บริหารประเทศพยายามนำประเทศสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ผลพวงจากนโยบายดังกล่าวทำให้มีการเร่งรัดพัฒนางานอุตสาหกรรมในหลายประเภท และบางประเภทก็มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เช่น กรณีของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง หรือกรณีโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นมากมายในเขตปริมณฑล (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542) กรณีต่างๆ เหล่านี้น่าจะมีส่วนทำให้ประชาชนหันไปให้ความสนใจกับปัญหามลพิษต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมไม่ว่าทางน้ำ ทางอากาศ หรือสารพิษอันตรายก็ตาม

1.2 อายุ

ข้อมูลทางสถิติที่ได้ชี้ให้เห็นว่า ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดมีความคล้ายคลึงกันทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ประชากรในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปจะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินสูงกว่าประชากรในกลุ่มอายุอื่นๆ คือมีร้อยละ 70.5 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 46.2 ในปี พ.ศ. 2541 ตามลำดับ ส่วนความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำก็พบว่า ข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 กลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปจะมีสัดส่วนที่สูงที่สุด ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 ที่พบว่า กลุ่มอายุ 25-34 ปีกลับมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหานี้สูงที่สุด และสูงกว่ากลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 23.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 23.5) ในขณะที่ปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ นั้นพบว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี จะมีความสนใจต่อปัญหานี้มากที่สุด ผลการศึกษาที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่าแล้ว ผู้ที่มีอายุมากกว่าน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินและเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้ง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ

เหตุผลที่นำมาอธิบายนั้นน่าจะเป็นเพราะปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาช้านาน นับตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาประเทศเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2504 (Gordon, 1988) และเป็นปัญหาที่มีการรับรู้กันอย่างกว้างขวางก่อนที่ปัญหามลพิษต่างๆ จะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ จึงเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้สูงอายุหรือกลุ่มผู้

ที่มีอายุมากกว่าน่าจะได้รับรู้และตระหนักในปัญหาดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่า จึงทำให้มีความสนใจต่อปัญหานี้มากกว่าปัญหามลพิษที่เพิ่งจะปรากฏความรุนแรงในช่วงทศวรรษนี้

สำหรับการเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่า ในทุกกลุ่มอายุสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผลกระทบจากปัญหาภาวะมลพิษในปัจจุบันได้สร้างความเสียหายให้กับชีวิตและทรัพย์สินอย่างเป็นรูปธรรม และปรากฏการณ์ดังกล่าวได้รับการเผยแพร่มากขึ้นโดยอาศัยพัฒนาการของระบบสารสนเทศ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า ความเข้าใจและความตระหนักในปัญหาภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มสูงขึ้นในหมู่ประชาชนทุกกลุ่มอายุ และนับว่าข้อมูลนี้เป็นนิมิตหมายอันดีสำหรับผู้บริหารที่พบว่าความตระหนักในปัญหาภาวะมลพิษดังกล่าวมีเพิ่มขึ้นในหมู่ประชาชนชาวไทย

1.3 สถานภาพสมรส

ผลการศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานภาพสมรสกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่างข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 แล้ว พบว่าทิศทางของความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประชากรที่สมรสแล้วจะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ และผู้ที่เป็นโสดตามลำดับ คือมีร้อยละ 68.6, ร้อยละ 66.1 และร้อยละ 57.2 ในปี พ.ศ. 2536 และมีร้อยละ 45.5, ร้อยละ 44.2 และร้อยละ 35.7 ในปี พ.ศ. 2541 ในขณะที่ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับพบว่า กลุ่มผู้ที่เป็นโสดจะมีสัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหานี้มากกว่าผู้ที่สมรสแล้วและผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ ยกเว้นในกลุ่มปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ ในข้อมูล พ.ศ. 2541 ที่พบว่า ผู้ที่สมรสแล้วจะให้ความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวมากกว่าผู้ที่เป็นโสด (ร้อยละ 23.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 21.9) ในกรณีของคนโสดนั้นผลของข้อมูลรับกับข้อมูลในเรื่องปัจจัยด้านอายุกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด เพราะคนโสดนั้นน่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเยาว์มากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว

ข้อมูลที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มิเป็นโรคแล้ว แล้ว ผู้ที่สมรสแล้วน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลาย และการเสื่อมโทรมของดินนอกจากนี้เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์พบว่า ความแตกต่างของสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งสองปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ผู้ที่สมรสแล้วมีความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าผู้ที่เป็นโรคและผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่าหรือแยกกันอยู่ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่สมรสแล้วน่าจะมีวุฒิภาวะและมีภาระรับผิดชอบต่อครอบครัว จึงมีความตระหนักว่าปัญหาป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับมหภาคที่สร้างความเดือดร้อนหรือส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในรุ่นวัยถัดไปหรือรุ่นลูกหลานในอนาคต นอกจากนี้ผู้ที่สมรสแล้วน่าจะมีวุฒิสูงกว่าผู้ที่เป็นโรค จึงมีโอกาสรับรู้ปัญหาที่เกิดกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และดินที่เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดกับประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานก่อนที่ปัญหามลพิษต่างๆ จะปรากฏผลในทางลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันทั้งในกลุ่มผู้ที่เป็นโรค ผู้ที่สมรสแล้ว และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับเพิ่มขึ้น

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม

2.1 ระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้เป็นไปในแบบแผนเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือมีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาตอนต้นจะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินสูงที่สุด และยิ่งประชากรมีระดับการศึกษาสูงขึ้นเท่าใด ความสนใจต่อปัญหา

การทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินก็จะยิ่งลดลง เช่น ในข้อมูลปี พ.ศ. 2536 มีร้อยละ 73.2 สำหรับผู้ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น เปรียบเทียบกับร้อยละ 66.1 ของผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย, ร้อยละ 54.6 ของผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอนุปริญญา และร้อยละ 51.1 สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสูงกว่า ตามลำดับ ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับมีแนวโน้มที่สูงขึ้น เมื่อประชากรมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีระดับอุดมศึกษาและสูงกว่าแล้ว ผู้ที่ไม่มีการศึกษาและประถมศึกษาตอนต้นน่าจะมี ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่า ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 เหตุผลที่นำมาใช้เพื่อสนับสนุนผลการศึกษานี้ น่าจะเป็นเพราะกลุ่มผู้ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นก่อนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาศัยอยู่ในเขตชนบท (งานอดิวิทนสิทธิ์ และคณะ, 2533: 159) จึงมีโอกาสใกล้ชิดหรือรับรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในฐานะเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญมากกว่า การรับรู้ในปัญหามลพิษต่างๆ จึงทำให้ผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าจะให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง ปี พ.ศ.2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันในทุกระดับการศึกษา กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจะมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ข้อมูลทางสถิติที่ได้ในตารางที่ 51 พบว่าทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด จะมีความคล้ายคลึงกันระหว่าง

ข้อมูลปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คนจะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3-4 คน และ 5 คนขึ้นไป แต่ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ สูงที่สุด ในขณะที่กลุ่มปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำนั้นพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไป จะมีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหานี้สูงที่สุด

ผลการศึกษาที่ได้นี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่าน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน แต่เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ กลับพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่าส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทซึ่งมักจะพบครอบครัวแบบขยาย (extended family) มากกว่าครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) (จำนง อดิวัฒน์สิทธิ และคณะ, 2533: 162) ครอบครัวในชนบทส่วนมากมีอาชีพหลักในทางเกษตรกรรม จึงมีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและดิน ซึ่งอาจทำให้คนกลุ่มนี้มีความตระหนักในสถานการณ์ที่เกิดกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเป็นพิเศษ (Postel and Heise, 1988) ในขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 1-2 คน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองซึ่งมีปัญหามลพิษทางอากาศและมลพิษทางเสียงมากกว่าในเขตชนบท จึงให้ความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวมากกว่า

สำหรับการเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันในทุกกลุ่ม กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับเพิ่มขึ้น

2.3 อาชีพ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประเภทปัญหา

สิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดระหว่างข้อมูลทั้ง 2 ชุด ได้ผลการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรและเหมืองแร่จะให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ โดยมีร้อยละ 80.4 ในปี พ.ศ.2536 และร้อยละ 54.9 ในปี พ.ศ. 2541 ตามลำดับ ในขณะที่ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำนั้นผู้ที่ประกอบอาชีพเสมียนและบริการจะให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 (ร้อยละ 17.4 และร้อยละ 26.5 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามการศึกษาที่ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ในส่วนของปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ นั้นพบความแตกต่างระหว่างข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2536 ผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการจะมีความสนใจต่อปัญหานี้มากที่สุด ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2541 กลับพบว่า ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ วิชาการ และบริหารจะมีความสนใจในประเด็นนี้มากที่สุด ข้อมูลนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรและเหมืองแร่จะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งสองปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรและเหมืองแร่นั้นส่วนใหญ่มีเขตที่อยู่อาศัยในชนบทที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรดินในฐานะปัจจัยพื้นฐานในการผลิต และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดินเกิดจากการเกี่ยวพันของทรัพยากรป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธารหล่อเลี้ยงให้ที่ดินเกษตรกรรมมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การกสิกรรม ปศุสัตว์และประมง ดังนั้น ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจึงเป็นประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพเหมืองแร่ได้รับรู้หรืออาจได้รับผลกระทบมากกว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพเหมืองแร่ได้รับรู้หรืออาจได้รับผลกระทบมากกว่า

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง ปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันในทุกอาชีพ กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจะมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.4 รายได้ของครัวเรือน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด พบว่าแบบแผนความสัมพันธ์จะมีความคล้ายคลึงกัน ในข้อมูลทั้ง 2 ชุด นั่นคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและเสื่อมโทรมของดินสูงที่สุด คือมีร้อยละ 80.9 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 54.8 ในปี พ.ศ. 2541 และยิ่งรายได้ของครัวเรือนสูงขึ้นเท่าใดสัดส่วนความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินก็ยิ่งลดลง เมื่อพิจารณาความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำนั้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 7,000-9,999 บาท จะให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากที่สุด คือมีร้อยละ 18.8 ในปี พ.ศ. 2536 และ ร้อยละ 27.3 ในปี พ.ศ. 2541 และความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ ได้พบว่า ความสนใจต่อปัญหานี้จะแปรผันโดยตรงกับรายได้ของครัวเรือน กล่าวคือ ยิ่งรายได้ของครัวเรือนสูงขึ้นเท่าใด สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ ก็ยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น ข้อมูลนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทน่าจะมี ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินและเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

เหตุผลที่นำมาสนับสนุนผลการศึกษานี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาจเป็นผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและพักอาศัยอยู่ในชนบทที่มีโอกาสใกล้ชิดรับรู้เหตุการณ์ หรืออาจได้รับผลกระทบจากปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเนื่องจากวิถีทางการดำรงชีวิตตามการประกอบอาชีพที่อาศัยวัฏจักรของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานสำคัญ ในขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงน่าจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองซึ่งเป็นเขตที่มีปัญหามลพิษมากกว่า จึงทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำให้ความสนใจกับปัญหาที่ใกล้ตัวคือ ปัญหาของทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และดินมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่า

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่างปี พ.ศ.2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันในทุกกลุ่มรายได้ กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน

จะมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

3.1 เขตที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาในตารางที่ 51 ซึ่งให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีถิ่นฐานอยู่ในเขตชนบท ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 จะให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินในสัดส่วนที่สูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองคือร้อยละ 77.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 49.2 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 51.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 29.5 ในปี พ.ศ. 2541 ในขณะที่ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ กลับพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมสองประเภทหลังมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ข้อมูลนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินและมีข้อที่น่าสังเกตว่า ข้อมูลของปี พ.ศ. 2541 พบว่า ประชากรในเขตเมืองจะสนใจปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ มากกว่าปัญหาในประเภทอื่นซึ่งข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ด้านมลพิษทางอากาศและเสียงในสังคมเมืองของประเทศที่น่าจะมีความรุนแรงมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ในขณะที่เมื่อ 5 ปีที่แล้วนั้นประชาชนในเขตเมืองให้ความสนใจกับปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติมากกว่า เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งสองปี พ.ศ. ที่สำรวจ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทต้องพึ่งพาทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และดิน ในฐานะปัจจัยในการทำเกษตรกรรมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่เผชิญกับปัญหามลพิษต่างๆ มากกว่า ดังนั้น ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจึงเป็นปัญหาที่คนชนบทได้รับรู้และให้ความสนใจมากกว่า

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมประเภทต่างๆ ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าทั้งประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทจะมี

สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับเพิ่มขึ้น

3.2 ภาคที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่างปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่ามีความคล้ายคลึงกัน ข้อมูลทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือจะให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ และความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำนั้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางจะให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากที่สุด ในขณะที่ปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ นั้นผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจะให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากกว่าทุกๆ ภาค ผลการศึกษาที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินและเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541

การที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ เนื่องจากภาคเหนือเป็นภาคที่มีทรัพยากรป่าไม้มากที่สุดในประเทศไทย และเป็นภาคที่เกิดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ส่งผลให้ป่าไม้บริเวณต้นน้ำลำธารหลักถูกทำลายอย่างมากในแต่ละปี และก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยในฤดูฝนและความแห้งแล้งในฤดูแล้ง เกิดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือพื้นที่ลาดชัน และยังเกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจอีกด้วย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2538: 3)

สำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ที่มีความสนใจต่อปัญหานี้รองลงมานั้นน่าจะเป็นเพราะภาคใต้เป็นภาคที่มีป่าชายเลนขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล และมีปัญหาการบุกรุกป่าชายเลนเป็นอย่างมากจนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการทำลายพื้นที่ป่าชายเลนถึงขั้นวิกฤตติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก

(มูลนิธิโลกสี่เขี้ยว, 2540: 10) นอกจากนี้ภาคใต้ยังคงเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่และซุงถล่มอันมีสาเหตุมาจากการตัดไม้ทำลายป่าที่เป็นประวัติศาสตร์อุทกภัยในประเทศไทย คืออุทกภัยที่ อ.พิบูลน จ.นครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2531 ที่ทำให้ประชากรไม่ต่ำกว่า 700 คนต้องเสียชีวิตจากเหตุการณ์นั้น (มติชนรายวัน, 13 สิงหาคม 2544: 2)

ส่วนปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำที่พบว่า ผู้อาศัยอยู่ในภาคกลางให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากกว่าภาคอื่นๆ น่าจะเกี่ยวเนื่องมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) โดยการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคมหานครและภาคกลาง (รวมทั้งภาคตะวันออก) (มูลนิธิโลกสี่เขี้ยว, 2540) ทำให้เกิดปัญหามลพิษจากกากของเสียและสารอันตรายที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมในรูปสารพิษ โลหะหนัก สารเคมี น้ำมันและสารละลายที่ปะปนมาในแหล่งน้ำธรรมชาติ จนในปี พ.ศ. 2540 กรมควบคุมมลพิษได้ตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ พบว่า แหล่งน้ำในกลุ่มน้ำของภาคกลางมีสภาพเสื่อมโทรมมากที่สุด โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีชุมชนและอุตสาหกรรมหนาแน่น (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542: 175) และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ และการที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครให้ความสนใจต่อปัญหานี้มากที่สุดนั้น อาจเนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นเขตที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่อย่างหนาแน่น ขณะเดียวกันก็มีประชากรหนาแน่นด้วย รวมทั้งยังเป็นศูนย์รวมของการคมนาคมและขนส่งที่ส่งผลให้เกิดอากาศเสียและมีระดับเสียงเกินระดับมาตรฐานในบางท้องที่ นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างอาคารและการซ่อมแซมปรับปรุงถนนอยู่เสมอเนื่องจากปัญหาด้านผังเมืองและการขยายตัวของชุมชน อากาศในเขตกรุงเทพมหานครจึงมีปัญหาได้ง่าย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2542)

สำหรับการเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าข้อมูลทางสถิติมีความคล้ายคลึงกันในทุกภาค กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3.3 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

จากข้อมูลทางสถิติในตารางที่ 51 ได้แสดงข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากบุคคลจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อม

โทรมของดินมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคล ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเฉพาะจากสื่อ และผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ คือมีร้อยละ 82.0, ร้อยละ 75.7, ร้อยละ 61.4 และร้อยละ 53.3 ในปี พ.ศ. 2536 และมีร้อยละ 58.0, ร้อยละ 50.9, ร้อยละ 33.6 และร้อยละ 32.7 ในปี พ.ศ. 2541 ตามลำดับ

ข้อมูลทางสถิตินี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อและบุคคลน่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินแต่เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์กลับพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 เหตุผลที่นำมาสนับสนุนผลการศึกษาน่าจะเป็นเพราะปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตชนบท ซึ่งเป็นเขตที่ประชากรมีความสัมพันธ์กันแบบปฐมนิคมและมีความเป็นอยู่อย่างใกล้ชิดสนิทสนม (จำนง อควิวัฒนสิทธิ์ และคณะ, 2533: 161) และน่าจะมีการบอกกล่าวหรือพูดคุยกันเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ในเขตชนบทยังมีการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่าในเขตเมือง จึงทำให้มีความรู้หรือการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามลพิษต่างๆ ที่เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไกลตัวออกไปน้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันในทุกกลุ่ม กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อกลุ่มปัญหามลพิษ คือ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ กลับเพิ่มขึ้น

3.4 การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

ข้อมูลที่น่าสนใจจากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจคือ ข้อมูลที่ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 84.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 44.8 ในปี พ.ศ. 2536 และร้อยละ 49.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 41.1 ในปี พ.ศ. 2541) สำหรับปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ กลับพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม จะให้ความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ยกเว้นปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำในปี พ.ศ. 2541

ผลการศึกษาที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมน่าจะมีความสนใจต่อปัญหาปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินแต่เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 เหตุผลที่นำมาอธิบายในส่วนนี้น่าจะเป็นเพราะปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน ดังเช่น การศึกษาของ Gordon (1998) ระบุว่า นับตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2504-2540) ทรัพยากรป่าไม้ได้ถูกใช้เป็นที่ทรัพยากรหลักในการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงในยุคของการปราบปรามคอมมิวนิสต์ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และลดแรงกดดันต่อรัฐบาลในการเผชิญหน้ากับปัญหาของความยากจนของคนในชนบทหรือเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น ประเด็นเรื่องปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจึงเป็นเรื่องที่ประชาชนในชาติให้ความสำคัญในระดับต้นๆ เสมอมา ประกอบกับในปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ได้ถูกทำลายลงจนเหลือพื้นที่เพียงร้อยละ 33.96 ของพื้นที่ประเทศ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2544: 6) รัฐบาลซึ่งมีแนวนโยบายฟื้นฟูและปลูกป่าทดแทนซึ่งเป็นเรื่องที่

ประชาชนทั่วไปต่างทราบกันดี จึงไม่เป็นการแปลกแต่อย่างใดหากประชากรกลุ่มตัวอย่างจะรายงานว่า ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ระหว่าง 2 ปี พ.ศ. ที่ทำการสำรวจ พบว่าข้อมูลทางสถิติที่ได้มีความคล้ายคลึงกันทั้งในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนของความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสีย และอื่นๆ กลับเพิ่มขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 การกระจายร้อยละของประชากรจำแนกตามประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม	พ.ศ. 2536				พ.ศ. 2541			
	ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด				ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด			
	ป่าไม้/ สัตว์ป่า/ ดิน	กากของ เสีย/สาร อันตราย/ น้ำ	อากาศ /เสียง/ อื่นๆ	รวม	ป่าไม้/ สัตว์ป่า/ ดิน	กากของ เสีย/สาร อันตราย/ น้ำ	อากาศ /เสียง/ อื่นๆ	รวม
รวม	67.0	14.0	19.0	100.0 (13,383)	44.0	23.2	32.8	100.0 (12,988)
ปัจจัยทางประชากร								
เพศ								
เพศชาย	68.2	13.8	18.0	100.0 (5,528)	45.7	22.2	32.1	100.0 (4,932)
เพศหญิง	66.2	14.1	19.7	100.0 (7,855)	43.1	23.7	33.2	100.0 (8,056)
	$\chi^2 = 6.627$			P-value = 0.036	$\chi^2 = 8.637$			P-value = 0.013
อายุ								
ต่ำกว่า 25 ปี	64.6	13.5	21.9	100.0 (1,464)	41.0	23.4	35.6	100.0 (1,272)
25-34 ปี	65.4	14.1	20.5	100.0 (3,853)	42.5	23.8	33.7	100.0 (3,283)
35-44 ปี	67.2	13.3	19.5	100.0 (3,790)	45.3	22.4	32.3	100.0 (3,883)
45-54 ปี	68.0	14.4	17.6	100.0 (2,176)	44.1	22.9	33.0	100.0 (2,441)
55 ปีขึ้นไป	70.5	14.7	14.8	100.0 (2,100)	46.2	23.5	30.3	100.0 (2,107)
	$\chi^2 = 40.247$			P-value = 0.000	$\chi^2 = 17.447$			P-value = 0.026
สถานภาพสมรส								
โสด	57.2	16.1	26.7	100.0 (2,011)	35.7	21.9	42.4	100.0 (1,725)
สมรส	68.6	13.6	17.8	100.0 (10,085)	45.5	23.6	30.9	100.0 (9,923)
หม้าย หย่า แยก	66.1	14.6	19.3	100.0 (1,242)	44.2	20.9	34.9	100.0 (1,301)
	$\chi^2 = 86.757$			P-value = 0.000	$\chi^2 = 90.001$			P-value = 0.000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 (ต่อ)

ปัจจัยทางประชากร	พ.ศ. 2536				พ.ศ. 2541			
	ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด				ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด			
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม	ป่าไม้/ สัตว์ป่า/ ดิน	กากของ เสีย/สาร อันตราย/ น้ำ	อากาศ /เสียง/ อื่นๆ	รวม	ป่าไม้/ สัตว์ป่า/ ดิน	กากของ เสีย/สาร อันตราย/ น้ำ	อากาศ /เสียง/ อื่นๆ	รวม
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม								
ระดับการศึกษา								
ไม่มีการศึกษา/ประถมต้น	73.2	13.3	13.5	100.0 (6,880)	48.4	22.8	28.8	100.0 (6,233)
ประถมศึกษาตอนปลาย	66.1	13.9	20.0	100.0 (1,807)	45.0	25.0	30.0	100.0 (2,066)
มัธยมศึกษาอาชีพ อนุปริญญา	54.6	15.3	30.1	100.0 (3,307)	38.0	22.5	39.5	100.0 (3,294)
อุดมศึกษาและสูงกว่า	51.1	16.0	32.9	100.0 (1,361)	31.9	23.3	44.8	100.0 (1,372)
	$\chi^2 =$	503.013		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	217.133		P-value = 0.000
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน								
1-2 คน	64.0	14.6	21.4	100.0 (3,340)	40.8	22.6	36.6	100.0 (3,138)
3-4 คน	68.3	13.0	18.7	100.0 (6,243)	56.3	22.6	31.1	100.0 (6,073)
5 คนขึ้นไป	67.4	15.1	17.5	100.0 (3,800)	43.1	24.4	32.5	100.0 (3,777)
	$\chi^2 =$	25.512		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	35.370		P-value = 0.000
อาชีพ								
วิชาชีพ วิชาการและบริหาร	55.2	16.1	28.7	100.0 (1,535)	33.5	23.9	42.6	100.0 (1,397)
เสมียน และบริการ	46.7	17.4	32.9	100.0 (1,431)	34.8	26.5	38.7	100.0 (1,161)
การค้า	55.3	15.9	28.8	100.0 (2,022)	37.1	25.3	37.6	100.0 (1,996)
เกษตร เหมือนแร่	80.4	11.3	8.3	100.0 (3,576)	54.9	22.7	22.4	100.0 (3,811)
ขนส่ง/คมนาคม ช่าง กระบวนการผลิต/ กรรมกร	61.7	15.4	22.9	100.0 (2,007)	37.2	22.2	40.6	100.0 (1,782)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	61.6	15.2	23.2	100.0 (2,787)	41.5	21.7	36.8	100.0 (2,792)
	$\chi^2 =$	845.319		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	471.509		P-value = 0.000
รายได้ของครัวเรือน								
ต่ำกว่า 3,000 บาท	80.9	10.2	8.9	100.0 (3,082)	54.8	19.8	25.4	100.0 (1,791)
3,000-6,999 บาท	70.1	14.2	15.7	100.0 (4,235)	50.9	22.6	26.5	100.0 (4,485)
7,000-9,999 บาท	55.6	18.8	25.6	100.0 (1,843)	41.2	27.3	31.5	100.0 (1,922)
10,000-14,999 บาท	53.7	16.4	29.9	100.0 (1,701)	35.8	25.8	38.4	100.0 (1,937)
15,000 บาทขึ้นไป	45.7	16.8	37.5	100.0 (2,491)	30.2	22.5	47.3	100.0 (2,843)
	$\chi^2 =$	1,034.049		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	546.171		P-value = 0.000

ตารางที่ 51 (ต่อ)

ปัจจัยทางประชากร	พ.ศ. 2536				พ.ศ. 2541			
	ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด				ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด			
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม	ป่าไม้/ สัตว์ป่า/ ดิน	กากของ เสีย/สาร อันตราย/ น้ำ	อากาศ /เสียง/ อื่นๆ	รวม	ป่าไม้/ สัตว์ป่า/ ดิน	กากของ เสีย/สาร อันตราย/ น้ำ	อากาศ /เสียง/ อื่นๆ	รวม
ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม								
เขตที่อยู่อาศัย								
เขตเมือง	49.2	16.4	34.4	100.0 (8,841)	29.5	23.9	46.6	100.0 (7,541)
เขตชนบท	77.3	12.6	10.1	100.0 (4,542)	51.7	22.8	25.5	100.0 (5,447)
	$\chi^2 =$	1,270.356		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	707.329		P-value = 0.000
ภาคที่อยู่อาศัย								
ภาคเหนือ	84.0	5.9	10.1	100.0 (2,506)	62.5	18.0	19.5	100.0 (2,912)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	74.8	12.6	12.6	100.0 (3,391)	48.4	21.4	30.2	100.0 (3,850)
ภาคใต้	78.7	11.0	10.3	100.0 (1,857)	49.3	25.9	24.8	100.0 (2,201)
ภาคกลาง	56.1	23.5	20.4	100.0 (2,986)	31.2	32.2	36.6	100.0 (2,775)
กรุงเทพมหานคร	32.3	17.3	50.4	100.0 (2,643)	18.8	19.5	61.7	100.0 (1,250)
	$\chi^2 =$	2,073.234		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	1,353.634		P-value = 0.000
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน								
ได้รับเฉพาะจากสื่อ	61.4	15.2	23.4	100.0 (8,758)	33.6	24.7	39.7	100.0 (6,279)
ได้รับเฉพาะจากบุคคล	82.0	5.6	12.4	100.0 (254)	58.0	21.0	21.0	100.0 (149)
ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	75.7	12.3	12.0	100.0 (4,143)	50.9	21.8	27.3	100.0 (6,523)
ไม่เคยได้รับ	53.3	19.1	27.6	100.0 (228)	32.7	40.8	26.5	100.0 (37)
	$\chi^2 =$	349.419		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	346.395		P-value = 0.000
การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน								
ได้รับผลกระทบ	44.8	21.7	33.5	100.0 (6,638)	41.1	21.8	37.1	100.0 (7,997)
ไม่ได้รับผลกระทบ	84.7	7.9	7.4	100.0 (6,745)	49.0	25.6	25.4	100.0 (4,991)
	$\chi^2 =$	2,250.219		P-value = 0.000	$\chi^2 =$	181.392		P-value = 0.000

3.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุดในระดับหลายตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยลอจิต (Multinomial Logit Regression)

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

การตรวจสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation) เพื่อป้องกันความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (Multicollinearity) รายละเอียดของตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระนั้นแสดงในตารางที่ 52 และตารางที่ 53 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระของข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ตามลำดับ ดังนี้

1. เพศ

- กำหนดให้
- 1.1 ชาย
  - 1.2 หญิง (กลุ่มอ้างอิง)

2. อายุ (ปี)

3. สถานภาพสมรส

- กำหนดให้
- 3.1 สมรส
  - 3.2 หม้าย หย่า แยก
  - 3.3 โสด (กลุ่มอ้างอิง)

4. ระดับการศึกษา

- กำหนดให้
- 4.1 ไม่มีการศึกษาและประถมศึกษาตอนต้น
  - 4.2 ประถมศึกษาตอนปลาย
  - 4.3 มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอนุปริญญา
  - 4.4 อุดมศึกษาและสูงกว่า (กลุ่มอ้างอิง)

5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)

6. อาชีพ

- กำหนดให้ 6.1 วิชาชีพ วิชาการ และบริหาร
6.2 เสมียน และบริการ
6.3 การค้า
6.4 เกษตร และเมืองแร่
6.5 ขนส่งและคมนาคม ช่าง กระบวนการผลิต และกรรมกร
6.6 ไม่ได้ประกอบอาชีพ (กลุ่มอ้างอิง)

7. รายได้ของครัวเรือน

- กำหนดให้ 7.1 รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท
7.2 รายได้ 3,000-6,999 บาท
7.3 รายได้ 7,000-9,999 บาท
7.4 รายได้ 10,000-14,999 บาท
7.5 รายได้ 15,000 บาทขึ้นไป (กลุ่มอ้างอิง)

8. เขตที่อยู่อาศัย

- กำหนดให้ 8.1 เขตชนบท
8.2 เขตเมือง (กลุ่มอ้างอิง)

9. ภาคที่อยู่อาศัย

- กำหนดให้ 9.1 ภาคเหนือ
9.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
9.3 ภาคใต้
9.4 ภาคกลาง
9.5 กรุงเทพมหานคร (กลุ่มอ้างอิง)

10. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

- กำหนดให้ 10.1 ได้รับเฉพาะจากสื่อประเภทต่างๆ
10.2 ได้รับเฉพาะจากบุคคลต่างๆ
10.3 ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล
10.4 ไม่เคยได้รับ (กลุ่มอ้างอิง)

11. การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

กำหนดให้ 11.1 ได้รับผลกระทบ

11.2 ไม่ได้รับผลกระทบ (กลุ่มอ้างอิง)

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งข้อมูลในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 พบว่า ไม่มีตัวแปรคู่ใดเลยที่มีความสัมพันธ์สูงกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกคู่ไม่มีความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน มาทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามภายใต้แบบจำลองเดียวกัน ได้ทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ของประชากรที่รายงานไว้ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม

และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2536

ตัวแปร	1.1	2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	5	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	7.1	7.2	7.3	7.4	8.1	9.1	9.2	9.3	9.4	10.1	10.2	10.3	11.1			
1.1	1.000																												
2	0.049	1.000																											
3.1	-0.091	-0.026	1.000																										
3.2	-0.027	0.012	-0.549	1.000																									
4.1	-0.013	0.451	-0.004	0.004	1.000																								
4.2	-0.069	-0.308	0.006	0.005	-0.490	1.000																							
4.3	0.068	-0.232	-0.001	-0.012	-0.586	-0.193	1.000																						
5	-0.053	0.015	-0.010	0.003	0.141	-0.013	-0.105	1.000																					
6.1	0.056	-0.044	0.003	0.006	-0.322	-0.097	0.056	-0.092	1.000																				
6.2	0.029	-0.103	-0.001	-0.016	-0.211	-0.014	0.292	-0.092	-0.089	1.000																			
6.3	-0.068	0.007	0.002	0.003	-0.013	-0.015	0.063	0.019	-0.104	-0.100	1.000																		
6.4	0.064	0.070	0.002	-0.002	0.395	-0.050	-0.296	0.147	-0.252	-0.243	-0.282	1.000																	
6.5	0.101	-0.146	-0.012	-0.001	-0.073	0.151	0.026	-0.073	-0.124	-0.120	-0.139	-0.337	1.000																
7.1	0.008	0.106	0.020	0.019	0.329	-0.031	-0.255	-0.026	-0.204	-0.178	-0.157	0.484	-0.129	1.000															
7.2	0.008	-0.059	-0.026	0.000	0.056	0.068	-0.048	-0.045	-0.124	-0.007	0.048	-0.032	0.087	-0.480	1.000														
7.3	-0.005	-0.065	-0.004	-0.007	-0.109	0.030	0.114	-0.019	0.006	0.082	0.064	-0.174	0.096	-0.255	-0.245	1.000													
7.4	-0.006	-0.022	0.015	-0.018	-0.153	-0.008	0.146	0.008	0.105	0.089	0.066	-0.200	0.031	-0.237	-0.227	-0.121	1.000												
8.1	0.021	0.084	0.008	-0.005	0.340	-0.005	-0.269	0.101	-0.193	-0.214	-0.174	0.507	-0.082	0.397	0.040	-0.135	-0.172	1.000											
9.1	-0.025	0.041	-0.012	0.040	0.091	0.002	-0.083	-0.094	-0.036	-0.056	-0.005	0.046	0.014	0.136	0.045	-0.072	-0.079	0.156	1.000										
9.2	-0.019	0.014	0.025	0.012	0.169	-0.040	-0.130	0.125	-0.055	-0.104	-0.065	0.298	-0.118	0.357	-0.104	-0.120	-0.096	0.239	-0.342	1.000									
9.3	0.049	0.009	0.021	-0.014	-0.007	0.014	0.017	0.029	-0.011	-0.014	0.005	0.057	-0.033	-0.095	0.120	0.024	-0.003	0.068	-0.200	-0.249	1.000								
9.4	0.010	0.022	-0.021	-0.028	-0.048	0.011	0.066	-0.036	-0.011	0.048	0.026	-0.142	0.079	-0.220	0.063	0.113	0.085	-0.013	-0.273	-0.340	-0.199	1.000							
10.1	0.015	-0.050	-0.004	-0.004	-0.197	0.015	0.172	-0.068	0.080	0.121	0.085	-0.265	0.069	-0.255	-0.011	0.108	0.117	-0.281	-0.017	-0.283	-0.018	0.154	1.000						
10.2	0.008	0.040	0.021	-0.018	0.073	0.001	-0.065	0.006	-0.042	-0.036	-0.037	0.089	-0.009	0.113	-0.018	-0.045	-0.035	0.088	0.008	0.085	0.015	-0.066	-0.200	1.000					
10.3	-0.016	0.035	-0.002	0.008	0.171	-0.018	-0.148	0.068	-0.059	-0.115	-0.072	0.238	-0.069	0.215	0.015	-0.094	-0.103	0.257	0.026	0.255	0.009	-0.134	-0.509	-0.127	1.000				
11.1	-0.018	-0.030	-0.033	0.018	-0.132	0.030	0.081	0.001	0.057	0.056	0.080	-0.176	0.041	0.164	-0.036	0.058	0.082	-0.252	-0.109	-0.140	-0.039	0.051	0.081	-0.055	-0.064	1.000			

ตารางที่ 53 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ของประชากรที่รายงานไว้ให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมตามปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2541

ตัวแปร	1.1	2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	5	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	7.1	7.2	7.3	7.4	8.1	9.1	9.2	9.3	9.4	10.1	10.2	10.3	11.1		
1.1	1.000																											
2	0.159	1.000																										
3.1	0.009	0.055	1.000																									
3.2	-0.110	0.286	-0.509	1.000																								
4.1	-0.023	0.506	0.137	0.149	1.000																							
4.2	-0.066	-0.309	0.087	-0.070	-0.470	1.000																						
4.3	0.077	-0.276	-0.152	-0.079	-0.556	-0.238	1.000																					
5	-0.077	-0.037	0.272	-0.145	0.074	0.051	-0.064	1.000																				
6.1	0.034	-0.029	-0.053	-0.039	-0.296	-0.121	0.011	-0.100	1.000																			
6.2	0.026	-0.096	-0.043	-0.019	-0.182	-0.026	0.271	-0.058	-0.090	1.000																		
6.3	-0.056	-0.008	0.006	0.016	-0.007	-0.012	0.053	0.018	-0.115	-0.105	1.000																	
6.4	0.052	0.075	0.177	-0.038	0.321	0.055	-0.276	0.130	-0.240	-0.220	-0.028	1.000																
6.5	0.120	-0.119	-0.024	-0.023	-0.034	0.067	0.055	-0.072	-0.125	-0.114	-0.146	-0.304	1.000															
7.1	0.001	0.121	-0.038	0.130	0.206	0.010	-0.164	-0.075	-0.127	-0.113	-0.116	0.294	-0.096	1.000														
7.2	-0.021	0.009	0.044	0.008	0.177	0.069	-0.140	-0.001	-0.191	-0.076	-0.022	0.202	0.001	-0.342	1.000													
7.3	0.025	-0.071	0.002	-0.025	-0.030	0.033	0.036	-0.019	-0.048	0.058	0.039	-0.077	0.086	-0.181	-0.297	1.000												
7.4	-0.011	-0.078	-0.002	-0.044	-0.119	0.005	0.121	-0.011	0.022	0.061	0.067	-0.161	0.048	-0.175	-0.286	-0.152	1.000											
8.1	-0.002	0.078	0.156	-0.001	0.301	0.060	-0.244	0.114	-0.216	-0.164	-0.139	0.442	-0.067	0.248	0.227	-0.050	-0.147	1.000										
9.1	-0.045	0.051	0.043	0.020	0.100	-0.018	-0.066	-0.048	-0.042	-0.020	-0.007	0.024	-0.051	0.060	0.083	-0.019	-0.033	0.135	1.000									
9.2	-0.032	0.029	0.091	0.013	0.139	0.035	-0.140	0.106	-0.064	-0.100	-0.069	0.290	-0.100	0.287	0.105	-0.103	-0.121	0.247	-0.349	1.000								
9.3	0.040	0.023	0.028	-0.005	0.006	0.007	0.011	0.024	-0.029	-0.018	0.035	0.056	-0.043	-0.100	0.052	0.092	0.018	0.096	-0.210	-0.278	1.000							
9.4	0.040	-0.021	-0.050	-0.012	-0.053	0.009	0.069	-0.301	-0.010	0.041	0.026	-0.152	0.127	-0.158	-0.054	0.057	0.082	-0.033	-0.253	-0.333	-0.201	1.000						
10.1	0.026	-0.080	-0.082	-0.043	-0.189	-0.039	0.163	-0.072	0.123	0.092	0.082	-0.284	0.077	-0.162	-0.152	0.031	0.091	-0.320	-0.116	-0.202	-0.301	0.134	1.000					
10.2	-0.011	0.048	-0.030	0.068	0.075	-0.007	-0.057	-0.027	-0.031	-0.028	-0.037	0.061	-0.018	0.144	-0.006	-0.039	-0.044	0.063	0.086	-0.012	0.004	-0.039	-0.109	1.000				
10.3	-0.023	0.068	0.086	0.027	0.171	0.039	-0.147	0.079	-0.116	-0.085	-0.071	0.296	-0.075	0.126	0.154	-0.025	-0.079	0.304	0.098	0.206	0.029	-0.127	-0.564	-0.129	1.000			
11.1	0.000	0.007	0.014	-0.008	0.012	-0.037	0.012	0.007	-0.002	-0.009	0.012	-0.003	0.020	0.009	-0.132	-0.007	0.015	-0.009	0.016	-0.045	-0.006	-0.029	0.022	0.025	0.025	1.000		

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรไทยสนใจมากที่สุดในระดับหลายตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยลอจิต (Multinomial Logit Regression)

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าประชากรที่รายงานว่าให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจต่อประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมใดมากที่สุด ซึ่งจะเป็นการพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความแตกต่างในประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรให้ความสนใจมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน 2) ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ 3) ปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ โดยตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในแบบจำลอง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติในตารางที่ 54 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปี พ.ศ. 2536 ได้แก่ อาชีพ รายได้ของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และในปี พ.ศ. 2541 ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย ภาคที่อยู่อาศัย การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน และการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน

ผลการศึกษาในกลุ่มประชากรที่สนใจปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำเปรียบเทียบกับปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน พบว่า ตัวแปรเพศมีทิศทางเป็นลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในปี พ.ศ. 2541 เท่านั้น โดยข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเพศหญิงแล้ว เพศชายมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำน้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ชายถูกสังคมยกย่องให้เป็นผู้ดำเนินการหาเลี้ยงครอบครัวซึ่งบทบาทดังกล่าวปรากฏเด่นชัดในสังคมชนบทและสังคมเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ (ภัสสร ลิมานนท์, 2544) และสังคมดังกล่าวมีโอกาสเกิดปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติขั้นพื้นฐานเป็น

สำคัญในการประกอบอาชีพ ประเด็นปัญหานี้จึงมีผลกระทบต่อความสามารถในการหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งผู้ชายยังคงได้รับบทบาทเป็นผู้หาเลี้ยงจากสังคมจนถึงในเวลาปัจจุบัน

สำหรับตัวแปรอายุก็เป็นตัวแปรทางประชากรที่มีอิทธิพลต่อประเภทปัญหา สิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในข้อมูลปี พ.ศ. 2541 เท่านั้น โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก ซึ่งหมายความว่ายิ่งประชากรมีอายุมากขึ้นแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำยิ่งมีมากขึ้น ข้อมูลนี้มีความแตกต่างจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรในตารางไขว้ที่ยังไม่มีการควบคุมตัวแปรอื่นๆ แต่อย่างใด จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อทำการควบคุมตัวแปรอื่นๆ ในการวิเคราะห์หาคัดลดยอดจิตทำให้ได้ความสัมพันธ์ที่แท้จริงยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 พบว่ามีทิศทางของความสัมพันธ์เป็นบวกกับความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ยิ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นเท่าใดแนวโน้มที่ประชากรจะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำ และปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ เพิ่มขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะการที่สมาชิกในครัวเรือนมีจำนวนมาก นำมีโอกาสได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมประเภทต่างๆ ทั้งใกล้ตัวและไกลตัวจากการบอกเล่าหรือสนทนากันระหว่างสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าการมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนน้อย

สำหรับตัวแปรอาชีพจะเห็นว่าข้อมูลปี พ.ศ. 2536 กลุ่มอาชีพเสมียน และบริการ และในปี พ.ศ. 2541 มีกลุ่มอาชีพวิชาชีพ วิชาการและบริหาร อาชีพเสมียน และบริการ และกลุ่มอาชีพการค้าเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแล้ว ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวข้างต้นมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำมากกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ส่วนผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำมากกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินเช่นกัน ยกเว้นกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเกษตรและเหมืองแร่ ในปี พ.ศ. 2536 เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่ให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำน้อยปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้อาจสอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้

เมื่อพิจารณาตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย พบว่าเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างในประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับเขตเมืองแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทจะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำน้อยกว่า ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 เท่านั้น ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะในเขตเมืองเป็นเขตที่ประสบกับปัญหามลพิษต่างๆ มากกว่าในเขตชนบท จึงทำให้ผู้ที่อาศัยในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษต่างๆ มากกว่า ในขณะที่เขตชนบทนั้น ประชากรจะมีความคุ้นเคยกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และดินมากกว่ากลุ่มปัญหามลพิษ จึงทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความสนใจต่อปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่า

สำหรับตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยนั้นก็เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลให้เกิดความแตกต่างในประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด ข้อมูลทางสถิติแสดงให้เห็นว่าในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จะมีทิศทางของความสัมพันธ์เป็นลบ มีเพียงภาคกลางเท่านั้นที่มีทิศทางของความสัมพันธ์เป็นบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำน้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ในขณะที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางจะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตราย และมลพิษทางน้ำมากกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ข้อมูลที่ได้มีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์โดยใช้ตารางไขว้ ทั้งนี้เป็นเพราะกรุงเทพมหานครและภาคกลางเป็นเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่น ประกอบกับเป็นเขตที่มีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากและยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของประเทศ จึงทำให้เกิดปัญหามลพิษต่างๆ มากกว่าภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ ในขณะที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จะมีปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า และปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรดินโดยเฉพาะดินที่ใช้ในการเกษตรมากกว่า จึงทำให้ประชากรมีความสนใจต่อกลุ่มปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน พบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำน้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งมีค่าเป็นบวกนั้นแสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากอากาศของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำมากกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในปี พ.ศ. 2536 เท่านั้น เหตุผลที่นำมาอธิบายน่าจะเป็นเพราะถ้าประชากรได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษต่างๆ แล้วจะทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้นเกิดความรำคาญใจและส่งผลร้ายต่อสุขภาพอย่างรุนแรง ในขณะที่ปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ความสนใจมากกว่า อาจเป็นไปได้ว่าปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งถึงแม้ประชากรจะไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ก็น่าจะมีโอกาสได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ของปัญหาที่เกิดกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและดิน

สำหรับผลการศึกษาในกลุ่มประชากรที่สนใจปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ เปรียบเทียบกับปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน พบว่าตัวแปรเพศก็มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในข้อมูลปี พ.ศ. 2541 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเพศหญิงแล้ว เพศชายจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาแบบตารางไขว้

ส่วนตัวแปรสถานภาพสมรสนั้นก็พบว่ามิติอิทธิพลให้เกิดความแตกต่างในประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีสถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ของข้อมูลในปี พ.ศ. 2541 กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเป็นโสดแล้ว ผู้ที่มี

สถานภาพหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่มีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ มากกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ซึ่งได้ ผลการศึกษาเช่นเดียวกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่ามีทิศทาง ของความสัมพันธ์เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ยิ่ง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นเท่าใดแนวโน้มที่ประชากรจะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษทาง อากาศ เสียงและอื่นๆ เพิ่มขึ้นเท่านั้น

สำหรับตัวแปรอาชีพนั้นข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลให้เกิดความแตกต่างใน ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรให้ความสนใจมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่ม ผู้ประกอบอาชีพเสมียนและบริการ, อาชีพการค้า, อาชีพขนส่งและคมนาคม และอาชีพเกษตรและ เหมืองแร่ในปี พ.ศ. 2536 และกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเกษตรและเหมืองแร่ อาชีพขนส่งและคมนาคม ช่าง กระบวนการผลิตและกรรมกรในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ยกเว้นอาชีพเกษตรและเหมืองแร่จะมีความทิศทางการความสัมพันธ์เป็นบวก ซึ่งหมายความว่า เมื่อเปรียบ เทียบผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแล้ว ผู้ที่ประกอบอาชีพต่างๆ จะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ มากกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน มี เพียงผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรและเหมืองแร่เท่านั้นที่มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นลบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแล้ว ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรและเหมืองแร่จะมีความ สนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การ พังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาโดยใช้ตารางไขว้

ตัวแปรรายได้ของครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประเภทปัญหา สิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งใน ปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ 15,000 บาทแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มี รายได้ต่ำกว่าจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลาย ป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ แบบตารางไขว้ เหตุผลที่นำมาอธิบายนั้นน่าจะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้สูง ส่วนใหญ่จะเป็นจะเป็นผู้ที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม จึงเป็นไปได้ที่ประชากรในกลุ่มนี้น่าจะมี โอกาสได้รับข่าวสาร หรือได้ผลกระทบจากปัญหามลพิษต่างๆ มากกว่าปัญหาที่เกิดกับทรัพยากรป่า ไม้ สัตว์ป่า หรือทรัพยากรดิน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของเขตที่อยู่อาศัยนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ ปี พ.ศ. 2541 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ เหตุผลที่นำมาอธิบายเป็นเช่นเดียวกับกลุ่มประชากรที่ให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำเปรียบเทียบกับปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน

สำหรับตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยนั้นก็เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 ข้อมูลที่ได้พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครแล้ว ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้จะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า ผลการวิเคราะห์นี้มีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์โดยใช้ตารางไขว้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะกรุงเทพมหานครมีความเป็นเอกนคร (primate city) ที่เป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกด้าน โดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและการคมนาคมขนส่ง จึงทำให้เกิดปัญหามลพิษต่างๆ โดยเฉพาะมลพิษด้านอากาศและเสียงตามมา ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ประชากรในกรุงเทพมหานครให้ความสนใจต่อปัญหาดังกล่าวมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ

ข้อมูลที่ได้ในส่วน of ตัวแปรการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน พบว่าก็มีอิทธิพลต่อประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดเช่นกัน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเชิงลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในปี พ.ศ. 2536 กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ น้อยกว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรม ผลการศึกษาที่ได้เป็นแบบแผนเดียวกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในปี พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2541 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจะให้ความสนใจต่อปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และอื่นๆ มาก

กว่าปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดินซึ่งผลการศึกษาที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ เหตุผลที่นำมาอธิบายเป็นเช่นเดียวกับกลุ่มความสนใจต่อปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำเปรียบเทียบกับปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการเสื่อมโทรมของดิน

ผลการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2536 ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการแปรผันของประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุดได้ร้อยละ 32.4 ($R^2=0.324$) และในปี พ.ศ. 2541 ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการแปรผันของความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 15.8 ($R^2=0.158$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 ค่าสัมประสิทธิ์ Multinomial Logit ของประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชากรสนใจมากที่สุด
 สุด เปรียบเทียบระหว่างปัญหาการทำลายป่าไม้และสัตว์ป่า การพังทลายและการ
 เสื่อมโทรมของดิน กับ ปัญหามลพิษจากกากของเสีย สารอันตรายและมลพิษทางน้ำ
 หรือ มลพิษทางอากาศ เสียงและอื่นๆ

ปัจจัยกำหนด	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด		ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด	
ปัจจัยกำหนด	กากของเสีย/สาร อันตราย/น้ำ เปรียบเทียบกับ ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	อากาศ/เสียง/อื่นๆ เปรียบเทียบกับ ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	กากของเสีย/สาร อันตราย/น้ำ เปรียบเทียบกับ ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	อากาศ/เสียง/อื่นๆ เปรียบเทียบกับ ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน
ค่าคงที่	-1.35900	0.03038	0.14400	0.60700
ปัจจัยทางประชากร				
1. เพศ				
1.1 เพศชาย	-0.05413	-0.08196	-0.20800***	-0.13900**
1.2 เพศหญิง	=====	=====	=====	=====
2. อายุ	0.00403	-0.00193	0.00501*	0.00032
3. สถานภาพสมรส				
3.1 สมรส	-0.07961	0.16.00	-0.00750	-0.13200
3.2 หม้าย หย่า แยก	-0.08076	0.20700	-0.09246	0.05319*
3.3 โสด	=====	=====	=====	=====
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม				
4. ระดับการศึกษา				
4.1 ≤ประถมฯ ตัน	0.07151	-0.08553	0.04118	0.19500
4.2 ประถมศึกษาตอนปลาย	0.03565	-0.03410	0.15900	0.14500
4.3 มัธยม/อาชีวฯ/อนุปริญญา	0.03238	0.13900	-0.06651	0.05469
4.4 อุดมศึกษาและสูงกว่า	=====	=====	=====	=====
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.01334	-0.03105	0.04406**	0.03404**

ศูนย์วิจัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ปัจจัยกำหนด	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด		ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด	
	กากของเสีย/สารอันตราย/น้ำ	อากาศ/เสียง/อื่นๆ	กากของเสีย/สารอันตราย/น้ำ	อากาศ/เสียง/อื่นๆ
	เปรียบเทียบกับป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	เปรียบเทียบกับป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	เปรียบเทียบกับป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	เปรียบเทียบกับป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน
6.อาชีพ				
6.1 วิชาชีพ/วิชาการ/บริหาร	0.14500	-0.03599	0.26300*	0.10300
6.2 เสมียน และบริการ	0.26100*	0.21100*	0.32200**	0.03928
6.3 การค้า	0.09177	0.20700*	0.22600**	0.09467
6.4 เกษตร/เหมืองแร่	-0.17200	-0.39500***	0.05720	-0.30600***
6.5 ชนต่ง/คนนาคม/ช่าง/ กระบวนการผลิต/กรรมกร	0.01602	-0.00166	0.11800	0.21900**
6.6 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	=====	=====	=====	=====
7.รายได้ของครัวเรือน				
7.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท	-0.20100	-0.51400***	-0.08247	-0.29800**
7.2 3,000-6,999 บาท	-0.05446	-0.39300***	-0.02599	-0.30700***
7.3 7,000-9,999 บาท	0.13000	-0.18900	0.16200	-0.25700**
7.4 10,000-14,999 บาท	-0.07602	-0.14900	0.15800	-0.10400
7.5 15,000 บาทขึ้นไป	=====	=====	=====	=====
ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม				
8.เขตที่อยู่อาศัย				
8.1 เขตชนบท	-0.02942	-0.49000***	-0.30400***	-0.45600***
8.2 เขตเมือง	=====	=====	=====	=====
9.ภาคที่อยู่อาศัย				
9.1 ภาคเหนือ	-1.28800***	-1.22900***	-0.92700***	-1.68800***
9.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.27700*	-0.64000***	-0.45600***	-0.83800***
9.3 ภาคใต้	-0.72200***	-1.30800***	-0.37100***	-1.20800***
9.4 ภาคกลาง	0.26400**	-0.50200***	0.23900**	-0.56000***
9.5 กรุงเทพมหานคร	=====	=====	=====	=====

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ปัจจัยกำหนด	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2541	
	ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด		ประเภทปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สนใจมากที่สุด	
ปัจจัยกำหนด	กากของเสีย/สาร	อากาศ/เสียง/อื่นๆ	กากของเสีย/สาร	อากาศ/เสียง/อื่นๆ
	อันตราย/น้ำ	เปรียบเทียบกับ	อันตราย/น้ำ	เปรียบเทียบกับ
	เปรียบเทียบกับ	ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	เปรียบเทียบกับ	ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน
	ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน		ป่าไม้/สัตว์ป่า/ดิน	
10. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมของครัวเรือน				
10.1 ได้รับเฉพาะจากสื่อ	-0.63500***	-0.78000***	-0.56200	0.17000
10.2 ได้รับเฉพาะจากบุคคล	-1.33800***	-0.64500*	-0.64400	-0.09382
10.3 ได้รับทั้งจากสื่อและบุคคล	-0.78900***	-1.05000***	-0.78800*	-0.07455
10.4 ไม่เคยได้รับ	=====	=====	=====	=====
11. การได้รับผลกระทบจากปัญหา สิ่งแวดล้อมของ ครัวเรือน				
11.1 ได้รับผลกระทบ	1.54100***	1.80400***	0.05281	0.58800***
11.2 ไม่ได้รับผลกระทบ	=====	=====	=====	=====
-2 Log Likelihood =	17,007.393		24,233.783	
R ² =	0.324		0.158	
จำนวนตัวอย่างที่ไม่ถ่วงน้ำหนัก =	13,258 ราย		12,890 ราย	

===== หมายถึง กลุ่มอ้างอิง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.01 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.001

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย